

УДК 378.4:141.112**ДУАЛЬНА МОДЕЛЬ ВИЩОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ***Цимбал С.В., д. психол. н., доцент,**Fedko_s@ukr.net**Національний університет біоресурсів і
природокористування України*

У статті 9 Закону України «Про освіту» дуальну форму здобуття освіти визначено як спосіб здобуття освіти, що передбачає поєднання навчання осіб у закладах освіти (в інших суб'єктів освітньої діяльності) з навчанням на робочих місцях на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації, як правило, на основі договору [1].

Дуальну освіту як відомий світовий бренд можна трактувати у вузькому і широкому значенні. У вузькій трактовці організація освітнього процесу поєднується з практичним навчанням на підприємстві безальтернативно, незалежно від умов сучасного економічного укладу й економічної моделі розвитку. Зокрема, розглядаються принципи побудови дуальних програм у німецьких професійних школах, оцінюються переваги даної форми для учнів і роботодавців. У широкому контексті проблематика дуальної освіти спрямована не тільки на врахування інституційних умов, в яких відбувається відтворення людського капіталу, але й умов, що забезпечують координацію суб'єктів ринкової економіки з метою зацікавлення їх у інвестуванні коштів у професійну підготовку працівників [2].

Дуальна модель вищої професійної освіти поєднує в собі класичну вищу освіту з професійною освітою або з практичною професійною діяльністю на підприємстві. Іншими словами, дуальне навчання відбувається на формальному (університетському) та неформальному (на робочому місці) рівнях. На неформальному рівні залучаються мережі і взаємодія з людьми як всередині так і за межами організації для отримання нових знань. Навчання вимагає як особистої рефлексії щодо результату, так і діалогу й зворотного зв'язку від інших, у тому числі колег і керівників. Зазвичай у дуальних моделях вищої професійної освіти беруть участь різні категорії дорослих студентів: 1) студенти денної форми навчання, які мають призначення на роботу, заплановане навчальною програмою; 2) студенти денної форми навчання, які працюють неповний робочий

день (за сумісництвом); 3) дорослі, що мають повну зайнятість на робочому місці, але прагнуть вивчення предметів, пов'язаних з роботою в контексті знань, навичок і цінностей вищого навчального закладу. Спільною рисою цих груп є те, що дорослі виконують роботу, або виконують роль працівника [3].

Концепція підготовки спеціалістів полягає у наступних завданнях: розширити та удосконалити практичну спрямованість освітньої програми із збереженням необхідного рівня теоретичної підготовки; забезпечити взаємозв'язок та взаємовплив різних сфер діяльності з метою впровадження важливих змін, спрямованих на підвищення якості освіти; підвищити якість підготовки спеціалістів відповідно до реальних вимог ринку праці та забезпечити підготовку кваліфікованих фахівців для національної економіки; посилити роль роботодавців та їх об'єднань у системі підготовки кваліфікованих фахівців від формування змісту освітніх програм до оцінювання результатів навчання; здійснити модернізацію змісту освіти з метою приведення його до відповідності сучасному змісту професійної діяльності [4].

Література:

1. Про впровадження елементів дуальної форми навчання у професійну підготовку кваліфікованих робітників : Наказ МОНУ №916 від 23 червня 2017 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ru.osvita.ua/legislation/proftech/56443>.

2. Remington T. F., Marques I. The Reform of Skill Formation in Russia: Regional Responses. Higher School of Economics Research. –2014. Paper No WP BRP 19/PS/2014. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2530875##

3. Little, B. et al (2006) Employability and Work-based Learning. ESECT Learning and Employability Series, Series One, Guide No. 7. York // Higher Education Academy [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.heacademy.ac.uk/assets/York/documents/ourwork/tla/employability/id114>

4. Освіта в Україні. Дуальна форма навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти: аналітичний звіт МОН [Електронний ресурс] / Освіта в Україні. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <https://op.ua/news/osvita-v-ukraini/dual-na-forma-navchannya-u-zakladah-fahovoyi-peredvischoyi-ta-vischoyi-osviti-analitichniy-zvit-mon>.